

Ca n'Oliveres Vell

Lliçà de Vall

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Urbanització dels Sots Nostris, s/n
Alçada: 125

Coordenades:

Latitud: 41.58954
Longitud: 2.23785
UTM Est (X): 436476
UTM Nord (Y): 4604485

Classificació

Número de fitxa: 08108 - 9
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Medieval Modern Renaixement Contemporani Popular
Segle: XV-XX
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: Estructuralment bé. Faltarien intervencions de manteniment
Protecció: Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Número inventari: IPA 29055
Generalitat i altres inventaris:
Accés: Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat: Privada
Titular: 08107A017000030000HU
Fitxes associades:
[Ca l'Oliveres \(jaciment\)](#)
Autoria de la fitxa: Jordi Piñero Subirana

Descripció

Masia de dimensions mitjanes, d'origen medieval, que està emplaçada a l'extrem sud d'un altiplà avui ocupat per la urbanització dels Sots Nostris, sobre la riera de Merdans. És d'un gran interès perquè a la part davantera ha tingut poques modificacions modernes, cosa que li ha permès conservar els volums i la tipologia constructiva originària, incloent-hi uns remarcables finestrals renaixentistes. Consta d'un cos residencial de planta rectangular (amb planta baixa més un pis) que s'ha allargat a la part posterior amb un cos addicional de quatre crugies i una construcció més alta a la cantonada, mentre que al costat esquerre la casa té adossat un cobert més baix. Uns metres a llevant es conserva una pallissa amb la seva era i un pou.

El cos residencial s'estructurava originàriament en tres crugies i amb tres eixos d'obertures a la façana. En un moment donat fou ampliat per l'esquerra, de manera que el carener de la teulada ara queda descentrat. La part més interessant és la façana principal, encarada vers el sud-est, que conserva tres finestrals decorats o amb relleus. Sobre el portal adovellat que marca l'eix de simetria hi ha un finestral de característiques gòtiques que ha estat parcialment refet. A la part superior les llindes foren substituïdes per unes de modernes que dibuixen una finestra gòtica geminada d'arcs lobulats. Això es devia fer al segle XIX o començaments del XX perquè les peces antigues devien estar malmeses, i cal suposar que les que s'hi van col·locar noves eren una reproducció de les anteriors. La resta del finestral és originari i consta d'un emmarcament fet amb carreus ben tallats, amb un ampit motllurat i dues impostes decorades amb rosetes. Més recentment, aquesta obertura ha estat tapiada i convertida en una finestra simple.

A banda i banda de la finestra central es conserven els dos finestrals renaixentistes, d'igual factura. Cadascun consta d'una llinda amb un guardapols en forma d'arc conopial que té dos relleus superiors amb cares d'un home, una dona i, al mig, una olivera en al·lusió al nom de la masia. En els brancals i suportant l'arrencada del guardapols hi ha més relleus, corresponents a les efígies d'un home, una dona i dos angelets o putti. La resta d'obertures són de tipologia diversa, fruit de les diferents refeccions que ha tingut la casa. A la part alta de la façana s'intueix la presència d'un antic rellotge de sol del qual només en resta el gnòmon. A la part baixa s'intueixen algunes obertures en forma d'espitlleres que posteriorment han estat tapiades. El parament de la façana reflecteix també les diferents refeccions, amb parts fetes amb carreus més o menys escairats, d'altres amb maçoneria i altres amb tàpia.

Les façanes laterals han estat recentment arrebossades. L'interior de la casa, que ha tingut poques reformes modernes, ha conservat en bona part la tipologia tradicional. Al costat dret hi ha la cuina, amb una enorme llar de foc i un antic forn de pa. A l'exterior també és interessant la pallissa, actualment en semiruïna, que té la part davantera oberta, amb una columna central que sustenta la coberta. A l'altre costat hi ha el pou, que té dues columnes que aguantaven el suport de la corriola i, a la part superior del brocal, té encastada una pedra de molí.

Observacions:

Informació oral facilitada per la masovera. Dades documentals facilitades per l'Arxiu Municipal i pel Centre d'Estudis i Recerca de Lliçà de Vall (CER).

Història

En algun indret al voltant d'aquesta masia s'hi ha recollit material arqueològic superficial d'època romana. El jaciment s'ha identificat amb la denominació de ca l'Oliveres, però la localització de les troballes és força indeterminada. Mossèn Joan Masó diu que és al costat del camí de Sant Baldiri, que era un camí romà, i en la revisió de la carta arqueològica feta l'any 1992 es van trobar més materials d'època romana al camp situat al nord de la masia propera de can Canyet. Amb aquestes poques dades que coneixem tan sols podem suggerir que entorn d'aquesta zona hi podria haver hagut una vil·la romana, el nucli de la qual podria trobar-se o bé al subsòl de ca n'Oliveres o bé a can Canyet.

El mas de ca n'Oliveres, pròpiament, té un origen medieval. En el fogatge de 1497 ja s'esmenta com a Oliveres. En el fogatge de 1515 apareix com Canyelles Oliveres, i en el fogatge de 1553 hi consta "Antich Oliveres". L'any 1460 també hi ha documentat un tal Climent Oliveres.

En la documentació de mitjans de segle XVI hi consta un "Melció Oliveres, hostaler". Això podria fer pensar que, en aquesta època, la casa potser va fer funcions d'hostal. L'any 1641 els hereus del mas Oliveres van fundar a la parròquia un censal per l'ànima de [Benet?] Xicota Oliveres. Aquesta època devia ser d'esplendor per a la masia, tal com suggereixen els diversos finestrals que s'han conservat: un que podria ser gòtic (dels segles XIV-XV) i dos de renaixentistes (del segle XVI o principis del XVII). L'estructura de la casa com a masia amb planta de tres crugies va quedar establerta en aquest moment, i les ampliacions posteriors van ser mínimes.

L'any 1674 la propietària i senyora útil del mas era Anna Maria Xiol i Mitjans, muller de Joseph Xiol i Oliberes, i en va fer donació a la seva filla Eulària. Per documents de visites pastorals sabem que l'any 1692 la casa tenia també un masover, que era Pere Villas. A partir d'aquí el cognom Oliveres es devia perdre. Ja a principis del segle XIX, en l'Apeo de 1818 hi consta can Oliberes, i aleshores els propietaris eren els hereus de Francisco Alberich Rich. El 1897 va heretar el mas Oliveres, amb més d'un centenar d'hectàrees, Marcel·lí Vilardebò i Farnés (1864-1934). Era el propietari de can Vilardebò i amb aquesta incorporació es convertí en el segon contribuent rústic del municipi (després de Carlos de Llanza, propietari de can Coll) i un dels cinquanta primers de tota la comarca. Marcel·lí fou un polític destacat, adscrit a la Lliga Regionalista, i alcalde de Lliçà de Vall en tres ocasions: primer de 1895 a 1897, després del 1916 al 1923, i finalment entre 1932 i 1933. Casat amb Josepa Uñó, va tenir quatre fills: Josep, Joan, Dolors i Rosa. L'hereu principal del patrimoni, Josep Vilardebò i Uñó, va ser nomenat alcalde de Lliçà de Vall l'any 1935 i, de nou, després de la guerra. Els propietaris de ca n'Oliveres Vell són els seus descendents.

A la masia, però, hi vivien masovers. Al segle XIX els més antics de què tenim coneixement són els Serra. Un membre d'aquesta família, Vicenç Serra Fontcuberta, va ser alcalde de Lliçà de Vall de 1909 a 1914. Durant el seu mandat s'acordà la construcció d'un nou cementiri. Va ser agutzil municipal al començament dels anys vint. El seu besnét, Vicenç Serra Pou, també va ser alcalde del poble els anys 1960 i 70. Cap a finals del segle XIX es van establir a la casa uns nous masovers: la família Ramon, que han habitat la masia al llarg de diverses generacions fins a l'actualitat. Hi va arribar Josep Ramon, besavi de l'actual masovera, que procedia de la casa de can Filosa, al barri de Les Casetes. Es va casar dues vegades, i fruit del segon matrimoni va néixer Joan Ramon i Villà (1898 – 1988), que fou escollit alcalde del municipi en esclatar la Guerra Civil. Li deien el Nen, perquè era dels més petits de vuit germans. A més de pagès, va treballar de traginer i de mosso de bestiar. En els anys de la República es va decantar com a posicions d'esquerres i va ingressar a la Unió de Rabassaires. En iniciar-se la Guerra Civil el comitè local el va elegir alcalde, càrrec que va exercir durant tota la guerra. L'any 1939 s'exilià a França. Va morir el 1988 al poble de Cànoes (Rosselló), a l'edat de 90 anys.

L'hereu de Josep Ramon, però, fou Joan Ramon Girbert, fill del primer matrimoni; el seu fill i hereu fou Josep Ramon Humet, pare d'actual masovera.

Segons recull Garcia-Pey (1999: 161), la casa tenia dues basses, situades a l'altra banda de la carretera i separades per una paret. S'omplien amb una mina anomenada del Rector perquè venia de vora la Rectoria. Una de les basses era per amarrar cànem i l'altra servia per regar horts i de safareig. Hi anaven a rentar les dones de la casa i fins i tot baixaven les del carrer de la Ganiveta. Tenia un rentador on hi cabien quatre o cinc dones, però no s'hi rentava bé perquè era un lloc baix amb humitat. Després l'aigua que sobrava a través d'una rasa tornava al torrent de Merdans. Al costat de la masia hi havia hagut un pou-cisterna que recollia les aigües pluvials i que ja fa molts anys que ha desaparegut. Antigament, per fer les tasques del batre venien euguessers d'Alpens. Vora l'era encara es conserva el corró de pedra. Ventaven amb força i després ho passaven per la màquina de ventar.

Bibliografia

BUSTO VEIGA, Anna M. (2017). *Els nostres records. A l'Arxiu Municipal de Lliçà de Vall*. Ajuntament de Lliçà de Vall, p. 29-30.

CARRERAS FONT, Núria et al. (1999). *Lliçà de Vall, 1.000 anys d'història*. Ajuntament de Lliçà de Vall, p. 27, 42, 115-116.

GARCIA-PEY, Enric (1999). *Lliçà d'Avall/de Vall. Recull onomàstic*. Ajuntament de Lliçà de Vall, p. 160-164.

GARRIGA, Joan (1991). De Licano Subteriore a Lliçà d'Avall/de Vall. Ajuntament de Lliçà de Vall, p. 88, 119.

PLANAS MARESMA, Jordi [coordinador] (2006). *Alcaldes i alcaldesses del Vallès Oriental (segle XX). Diccionari biogràfic*. Museu de Granollers. (Consultable a internet: <http://www.alcaldesialcaldessesdelvallesoriental.net/>)

Enllaços d'interès:

[Alcaldes i alcaldesses del Vallès Oriental \(segle XX\). Diccionari biogràfic. Mu...](#)

